

مستشرقین

برصحنہ

محرری

اسماعیل فاضل پاشا

۱۲۹۲ — ۹۳ بحارہ سی قہرمانلرندن فریق مصطفی
جلال الدین پاشا : فریق اسٹنکندر پاشا ، قائم مقام ابراہیم
بک ، قول اغایی حسین اغا ، قرہ طاغ افراد حدودیہ سندن
ابراہیم چاوش ، اونباشی رامو .

صاحب و ناشری

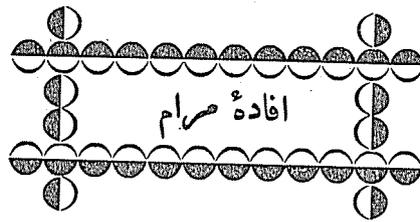
غیرت کتب خانہ سی صاحبی غاری بیس فکری

درسمادت — نجم استقبالی مطبعہ سی

۱۳۲۹

نجم استقبال مطبعه سی
باب عالی جوارنده ابوالسعود جاده سننده

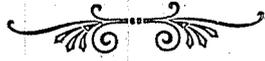

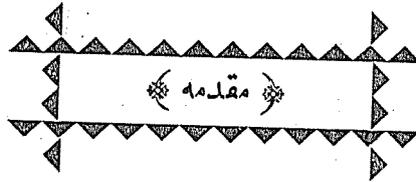
بوندن ایکی سنه اول « شورای امت » غزته سیله
(اسماری منسی قهرمان عسکر لر) عنوانی آلتنده بر ایکی
بند نشر ایتشیدیم . بونارده کی مقصدم : محاربه لرده بیوک
فداکار لقلر ، خارقلر ابراز ایدن امرأ، ضابطان، نفر آتمزك
خدمت لری ، نام لری ، پرده نسیمان ارقه سننده بر اقیه رق
اردومزك مفاخری غدادینه صوقق، وانلری ایدیا یاد و
تقدیر ایتدیرمك ، و بو وسیله ایله اخلافه ده اسباب شوق
و غیرت حاضر لمقدن عبارت ایدی .

بو مقصد مقدسه دها زیاده رواج و وسعت ویرمك
ایچون غزته ایله نشریاتی کافی کورمیه رك اوافق برساله ده
او قهرمان لرك او مشاهیرك ، خوارقنی جمع ایله وجوده
کتوریلان شو ناچیز اثری عسکر قارداشلر مه هدیه ایتمکی
دها موافق کوردیم .

بو رسالده ناملرینی ذکر ایلدیکم قهرمانلرک احوالی
۱۲۹۳ ده اشقودره هر سبک فرقه لرنده و ارکان حرب
یوز باشیمی و قول اغاسی رتبه لرنده بولندیغ صرهده کی
مشهوداتمه مستنددر . سائر مواقع حربیه ده ابراز خواریق
ایتمش اولان قهرمانلر منک افعال و آثارینی اورالرده بولتمش
اولان ارقداشلر من یازمغه بذل همت ایدرلر سه غایت قیمتدار
(عسکری بر تاریخ مشاهیر) وجوده کلش اولور .
فریق

اسماعیل قاضیل

تاریخ سزاک بر ملت ایچون بیوک بر مصیبتدر . اوت-
دوغرو بر تاریخ حرب یازلاز و حربده ایش کورنلر ،
وطنه بیوک خدمتار ابراز ایدنار تقدیر و تشمیر اولنمازسه .
اخلافه بر سرمایه شوق و غیرت احضار ایدلماش اولور .
حالبوکه عسکری ، وطن قهرمانلریخی ، میدان حربده
آتشه صالدره جق تاریخک او کبی تقدیراتی، تشویقاتیدر .
حتی آوروپاده ، رسمی تاریخ حربلردن ماعدا مشاهیر
عسکریه نك حرکات و خدمات قهرمانانه لریخی مادم و اخلاف
ایچون مستازم شوق اولان بر جوق کتب و رسائل تدوین
اولنمقدهدر . بزده ایسه محاربهده بیوک فدا کارلقلر ابراز
ایدن امرا و ضابطان و افراد مزك همان اسماری یاد اولنمورده
یا لکز بعض پاشا لرمزك شهرتی دلرده دوران ایدیورده
از جمله (پلونه) مدافعه سنك شهرتکبر افاق اولسنه سبب
اولان عثمان پاشادن ماعدا فدا کار امرا و ضابطانمزك و حتی
الیوم میدان محاربه استحکاملرینه بر اساس تشکیل ایدن

پلونه استحقاقاتنك بھضيلريني بدعت ذاتيه لريله وجوده
كتيرمش اولان افرادنك نھدن اسملری یاد اولماملی؟ بو
كیيلرك افعال قهرمانانلری تاریخلرده رسائل عسکرینه ده
نیچون یازماملی؟ بویله لرك تقدیر و تشهیری اخلافه برسائق
معنوی تشکیل ایدرکه: بونده کی فوائد و محسنات ایضاحدن
مستغنیدر. شمدی یه قدر بو تقدیراتی ایفایه مانع اولان
نه ایدی؟ بو سؤالک جوانی پك قولای جهل، استبداد،
اشته بیلدیكم مشاهیرك احوالی ذکر و بیانه ابتدار
ایندیورم.

﴿ فریق مصطفی جلال الدین پاشا ﴾

معلومات و فضائل عسکر یہ سی ، فن حربہ و تاریخہ متعلق مؤلفات عدیدہ سہیلہ ، شجاعت و متانتی و اوتوز قرق سنہ ظرفندہ دولتک داخلی و خارجی محارباتندہ ابراز ایلدیکی آثار رویت و حماسیہ اردومندہ مشہور و معروف اولان مہتدی فریق مصطفی جلال الدین پاشانک بورادہ اوزون اوزادی یہ ترجمہ حالی یازاجق دیکم . یالکیز ۱۲۹۲ دە اشقودره فرقهسی قوماندانی ایکن میدان حربده وقوعبولان شهادتی اثناسنده ابراز ایلدیکی پیکر عالی حرکاتی بوجه زیر عرض ایلم :

۲۰ ایلول ۱۲۹۲ دە مصطفی جلال الدین پاشا اون سکیز طابوردن مرتب بفرقه ایله (ایشپوزی) قصبهسی جوارندن قره طاغ حدودینی تجاوزه (بیہلو پاولویک) اووه سنده (یلدیز ، مالی مالت ، ولی مالت) نام تپه لردن متشکل اوفاق برسلسله جبال اوزرنده قره طاغ اولر ایله ایکی کون برکیجه

محاربه يه طو توشم شيدى ايكنجى كوني صولجناجز له دشمنك
صاغجناخته اجرا اولنان هيجومده هيجوم قولنك هر نصلسه
بطائت كوسترمسندن وبوطائتك دواى تيجّه حربى پك
زياده مشكوك قيله جنى تحقق ايمسندن طولايى شجاعت
ذاتيه سيله عسكره برعبرت مؤثره كوسترمى زمانك حلول
ايتديكنه قانع اولان مشاراليه ياغمور كې ياغان دشمن
مرمىلى آلتنده هيجوم قولنه التحاق ايدرك و يردىكى
قوماندا و اجرا ايتديكى تشويقات، هيجوم قولنه جراتبخش
اوله رق آنى دشمنه كوپورمش ارسلانلر كې صالحيردى و بو
سايه ده نسيم فوز و ظفر بزم طرفه وزان ايلدى .
اما مشاراليه ده كندوسنه اصابت ايدن بردوشمن قورشونيله
آغر صورتده مجروح اولدى . ياننده عاجزلىرى برده ياوركى
رفاقتنده بولندردىنى طوپجى ملازمى عبده اغا بولنيوردى
مشاراليه ارقه سنه آله رق ايكنجى خطده بولنان برطابورك
استحكامه عودت ايدىور ايدك . او كون هوا اودرجه ده
ساكن ايديكه غير متحرك كشي ف باروت دومانلر يله محاط
اولان موقع حربده همان كوز كوزى كورمىوردى . بو
سايه ده پاشانك مجروحيتى انظار عموميه دن بر راده يه قدر
ستر اولنه بيلدېسه ده مذكور استحكامه يوز خطوه قدر
ياقلاشنجه استحكام و ارقه سننده كى افرادك باشلىرى
كوروندى . افرادك بو منظره دن قوه معنويه لرى

متأثر و متألّم اولماسی ملاحظه سیله پاشا مجروح اولدیفنی
افزاده کوسترمامک قیدینه دوشدی. و اولانجه غیرت و قوتی
طوبایله رقی عباداه اغانک ارقه سندن بره اینوب رالنده کی باستوننه
ودیکر النده کی قلنججه طیانه رقی کندیسنی سور و کار جه سنه
استحکامه داخل اولدی. در حال برقیانک دینه او توردی .
جریمه سندن قانلر آق دینی و بر جوق مزاحمه معروض
بولندینی حالده دشمنک صورت تعقیبی و محاربه عقبنده
طوتیه جق نقطه لر حقنده او امر لازمه بی ویردکن و فرقه مزک
غلبه سنه کسب اطمینان ایتدکن صو کره مشارالیه (ایشپوزی)
قصبه سنده کی حسته خانه یه نقل ایلدی. ایتسی کونی صباحین
باش قوماندان مشیر درویش پاشا مرحومه معیتی و عاجز لری
حسته خانه ده اوزات عالیقدرک یاتاخی او جنده بولتیوردق .
[یاتاق ! بر اوت مندرندن بشقه برشی دکلدی . مجروح
بر فریق حسته خانه ده قوری بر اوت مندرنده یاتارسه افرادک
نرده یاتدقلرینی دوشونملی ایشته بزم طقسشان اوچ سفرندکی
نوا قصمزک اک بیوکی خدمات و لوازمات صحیه نک هان
هیچ مثابه سنده بولنمسیدی]

مصطفی جلال الدین پاشا حالت احتضارده . بعض
طابورلرک نومرولرینی یاد ایدرک ترتیبات و حرکات عسکریه
کی شیار صایقلا مقده ایدی . بر آراق کوزلرینی درویش

پاشايه توجيه ايدرك ، وصباحه قارشى ياغى يتيمك اوزره
بولنان برقنديلك سونه چكى وقت يالديغى آنى برارلى يه مشابه
برشعله حياتله وكور برصدا ايله وعلوى برعالمك مهابت
ووقاريله شوكلتاي ايراد ايلدى :

« پاشا . . . بن اوليورم . . . مفتخر آ اوليورم . . .
« عسكرلر بويله قانلى دوشكده عظمتله ترك حيات ايدرلر . . .
« . . . سكامعيتى اولادلر مى امانت ايلرم . . . الله . . . »
بوني متعاقب خلعت فاخره شهادتله متحلى اوله رق عازم
دارجنت اولدى (رحمت الله عليه)

فريق اسكندر پاشا

مشاراليه عن اصل مجارلى اولوب بالاھتدادولت عثمانيه
خدمت عسكريه سنه داخل اولمش وتدير بجه قطع مراتب
ايدرك فريقاق رتبه سنى احراز ايتشيدى . مجار ، المان ،
فرانسز ، لسانلرينه واقف ، جدى ، متين معلوماتلى برعسكر
طور ومشواری اسكى عثمانلى كچي ايدى كندوسنده اوروپانك
بر طور فرنگانه سى كورولمزدى . اوچيوز ايكي سنه سنده
يكي شهر طرفارنده اجل موعوديله وفات ايتمشدر ۱۲۹۲
قره طاغ سفرنده ميرالاي رتبه سنده ايدى .

مشیر مرحوم سلیمان پاشا بقول اردو ایله هر سکن حرکت
و (دوقا) (واستروق) بوغازلرنده اجرا ایله یی محاربه
و جبری یوروش ائناسنده خط حرکتی اوزرنده بولنان
نقشیک موقعه میرالای اسکندر بکی درت فوندلق بر بطریه
و بر طابوردن عبارت بر مفرزه ایله ترك ایله دی .

سلیمان پاشا قول اردوسیه اشقودره اوزرندن روم-
ایلی به عزیمت ایتدکن صوکره قره طاغده کی وضعیتمز :
فریق حافظ پاشا اون بش طابورله عموم بوسنه هر سکن
حوالیسی محافظه یه ، اشقودره جهتمده مشیر علی صائب-
پاشا اون ایکی طابورله سکسان ساعتی متجاوز طول
وامتدادنده بولنان حدودی و اوتوز قدر حدود قله لری
مدافعه و محافظه یه مأمور ایدیلر اودرجه طاغلق بر تمیه که ،
برقطه نك دیکرینه معاونت ایتسی محال ایدی . اطراف صرب
وسطح بگردن ۱۵۰۰ : ۴۰۰۰ مترو ارتفاعنده بولنان
سلسله جبال ایله محاط و یالکز دوقا بوغازیله هر سکن
هر بوط بولنان و بر اووه جنك اورتاسنده ورومالیلر
زماننده قلمه بیقیق بر دیواردن بشقه اسباب
مدافعه سی اولیان نقشیک موقعنده . اسکندر
بک موجود معیتله محصور قالمشدی . ده ابدایت محاصره ده
کوندردیکی امین خاسوسارله هر سکن و اشقودره قره لرندن

امداد ایچون وقوعبولان طلب واستفسارینه قارشى آلدینی
جوابلر : امداد و معاونت امکانشك تماميله مفقود بولمىسندن.
عبارت ایدی. مشارالیه بوندن ذره قدر مایوس اولمیهرق
سکیز یوز قدر الی سلاح طوتار شجیع جنکاور نقشیکیلر
ویپاده وسیار وقاعه طوپچیسی اولهرق بیک بشیوز راده.
سندەکی قوه نظامیهسی مجموعی ایکی بیک اوچیوز سلاح
انداز قوه موجوده سیله نقشیکى کال شدت و متانتله اوچدرت.
آی مدافعه ایدرک قره طاغاونک قسم اعظمی قارشوسنده.
توقیفه واشقودره وهرسک فرقهلرینک ایشارینی تحقیقه.
موفق اولمشدر. اسکندر بک اشیای مدافعهده اک زیاده.
نظر دقته آلدینی شی ارزاق وجیخانهسنک حسن ادارهسی.
اولوب ذاتاً جنکاور اولان اهالییه وعسکره آتشک حسن
ادارهسی اهمیتنی تقدیر ایتدیرمکنده مشکلاته اوغرامامشیدی.
هرنصل اولسه ختام بولاجق اولان جیخانهنک مقدارینه
تزیید ایچون برچاره دوشونمشیدی. شویله که وی دیکی امر.
اوزرینه مدافعین هرکون صرف اولنان مارتی جیخانهسنک
بوش قوانلرینی کندوسنه کتوررلر. وبوناری چاقماقچی
وتفنکجینی اوستهلریله قاعده قدیمدنبرو قالمش اولان قاپسولر
واسکی باروت و قورشونلرله ممکن مرتبه املا ایتدیرهش.
وشوخالده فشنگلری ایکی دفعه استعمال ایتمکه موفق
اولمشیدی. برده شنايدر سیستمندهکی تفنگلری فشنگلری.

بقينجه قباقرى دمير تلارله صيقى صيقى به صار اراق و ايكنه ي
رفع ايدرك اغزدن طولمه قوال تفنگكلى شكلنه قويدى.
يونلريده الده بولنان قابسولار و باروت و قورشونلرله
استعمال ايتديرمكده ايدى. گرچه بونلرده صحت انداخت
ارامق جائز دكل شوقدركه ، يقين مسافلر اچون اجراي
تائيردن خالى اولمقلى كچي اسلحهسى مكمل اولميان قره
طاغلى كچي بردشمنه قارشى خاطرلى صاييلير اسباب مدافعه دن
معدوددرلر .

قره طاغايير بومتانت قارشيسينده و برنتيجه به اقتران
ايتيمرك طول مدت دوام اينن محاصره ده دها زياده بر
تضييق اجرا و محصورى تسايمه مجبور ايتمك اوزره
اوستريادن بر آي ظرفنده جلب ايتيردكلى اون بش
سانتيمتره لك بر بطريه ايله آتشلىرى بومباردمانلىرى تشديد
ايتمش ايديسه لرده بوكاده شدتلى بر مقابله ايله جواب و يرلمسى
اوزرينه قره طاغالور . امرا وضابطامزك قلنجارى بلنده
وعسكر واهالينك سلاحلى يدارنده واستدكلى اشيا
وادوانى مستصحباً و اسير حرب صفتنده اولميه رق ارزو
ايتدكلى جهتلره عزيزمه مختار بولمق شرطيله قلعه ي
ترك ايتمكى محصورينه تكليف ايلديلر .
بوصره ده يعنى محاصره نك دردنجى آيى نهايتنده ذخيره
و جبخانه قالماش و مدافعينمز يالكز شجاعت و ناموسارندن بشقه

برشیلری یوق، هر نوع ما کولات واسباب مدافعه دن محروم بولنیور لر ایلدی. شو حالده بر آووج قهرمان ایله قادینار و چو-جقارک بوندن زیاده سفک دمالرینه سبیت و بر مکده بر معنا کور میهرک جمله نك رضاسیله اسکندر بک قره طاغلیبارک تکلیفتی قبول ایلدی. فی الحقیقه ضابطان و افراد عسکریه و اهالی قلنج و سلاحارنی حامل اولدقلاری حالده بر تعلیم میداننه کیدرکی قامه دن خروج ایتدکلاری صره ده قره طاغلیبار و قوماندانلری شمیدیکی قرالک قاین پدیری پترو استفانله ساژ ارکان عسکریه نصف بسته تعظیم اوله رق اسکندر بکی و معینده کی قهرمان جنسکا ورلری سلاملا دیلار و بو قهرمانلر کال شان و شرفله بوسنه و هر سکه عزیمت ایتدیله .

قاممقام ابراهیم بک

سالف البیان (نقشیک) موقعنک سقوطندن سوکره قره طاغلیبار قوه عمومیه سیله جنوبه طوغری یورویه رک (بودغور بچه) قارشیسنده بر نمایش اجرا سندن سوکره اشقودره کولنک جهت غربیه سندن حرکتله اشقودره نك لیانی اولان (بار) قصبه سنه تعرضه باشلا دیلار (بار) قصبه سی ساحل بچردن بش التي کیلو مترو ایچریده و بر دره

ایچنده و اشقودره دننه تقریباً الی کیلو مترو بعدو مسافهده کائندر ، جوانب ثلاثه سنی احاطه اتمش اولان یوکسک طاغلیک حواله سی التنده و رومالورک اسکی بر قلعه دیوار یله محاطدر .

قره طاغلیلر (بار) قصبه سنی محاصره ایچون احاطه یه باشلادقاری هنکامده اشقودره فرقه سندن آنجق تفریق اولنه بیان اوچ طاپور عسکر دن عبارت بر مفرزه بار موقعنک امداد و معاونتنه کوندرلشیدی . بر کونک یورویشدن سوکره (بار) قلعه سنه درت ساعت مسافهده بولنان (قاترا قول) خانی پیشکاهنده قوناقلامشیدی . کیجه وقتی قره طاغلیلر بو اوچ طاپوره شدتلی بر باصقین و هجوم اجرا ایتدیلر . صباحه قدر دوام ایدن خونریزانه بر محاربه ده مفرزه نك صانعناحنده بولنان اوچنجی اردونک دردنجی نظامیه آلاینک برنجی طاپوری اوغرادینی آنی بر باصقیندن کاملاً کرویه پوسکوردی مرکزده بولنان اوچنجی اردونک التنجی نظامیه الاینک اوچنجی طاپورینک اوچ بلوکیله صولجناجده بولنان ردیف مقدم (قول) طاپوری عقلاره حیرت ویره جک درجه ده کی مدافعه قهرمانانه لری سایه سنده موقع المزده قالمشیدی .

آنجق بر ایکی کون طرفنده قوتلری زیاده لشن قره طاغلیلره قارشی بو اوافق مفرزه نك ایلرویه کیتیمی شویله

دورسون اخیراً بوقا ترا قول موقعنده بیله ثبات ایده بیامسی
محال حکمنه کیردیکی اکلایشیله رق اشقودره جوارینه چکلمسنه
ضرورت مس ایتمشیدی . وظیفه سی ده اشقودره پی
ستر و محافظه دن عبارت ایدی .

ایش بویله اولنجه بار قصبه سیده امداد و معاونتدن
بوسبتون محروم قالمشدی .

(بار) ده محصورینک قوه موجوده سی الی سلاح
طوتار یرلی اهلایله اولکون قصبه سندن برای امداد کلن
بش آلتی یوز قدر اهلیدن و قوال تفنکارینه مسلح تیران
مستحفظ طابورینک درت بلوکی و برقاچ آغزدن طولمه
طوپاردن جمعاً ایکی بیک قدر محاربندن عبارت ایدی .
بار موقعی قوماندانی اوچنجه اردو التنجی الای قائمقامی
آیدینلی ابراهیم بک نامنده برقهрман ایدی ایشته بوضابط
خارجدن کله بیله جک هر درلو معاونتدن محروم قالدیغنی
بیله دیکی حالده مجرد ناموس دولت و ملتی محافظه مقصد
مرد انکیسیله شو درمه چاتمه قوتی و موجود ذخیره
وجبختانه بی حسن اداره ایدرک قره طاغلیلرک محاصره
و تضییقاتنه ، هر کون دوام ایدن بومباردماننه بلافتور
اوج آی مقابله و مدافعه ده بولندی .

(بار)ک محاصره سنی رفعه مدار اولق اوزره استانبولدن
عزیزیه، عثمانیه، زرهلیاریله بیروت و جبل لبنان قوروتارندن

مرتب بر فیو جق کوندلمشیدی. بونله استانبول مرتباتندن
هیچ اولمازسه درت طا بور ارکاب اولنوبده کوندلمش
اولسیدی فیونک آتشی آلتنده ساحله تنزیل ایدیله جک
بو طا بور لرله واشقودره طرفندن باره طوغری کوندریله جک
مفرزه نك توحید حرکت ایتسیله رایش کوریه بیلردی.
حالبوکه سفائن مذکوره تپی اوله رق کوندردی (بار)
قلعه سنک اطرافنده کی قیاره و برطاقم نقاطه بهوده برچوق
دانه انداختدن سوکره ظهور ایدن فورطنده نك آجیق
اولان بار لیمانده بارینقی قابل اولیه رق مذکور سفاین
فک لنگرله (اولونیه) لیمانه کوچ حال قایاغی آتمشردی.
ایشته بو بحری معاوندنده محروم قالان محصورینه قارشی
قره طاغلیلر هجوملری و بومباردمانلری تشدید ایدره
قصبه بی هان کاملاً احراق ایتدیلر. اما ابراهیم بکله مدافعینک
پای ثباتلرینه بر تزلزل ایراث ایدمه مدیلر. ابراهیم بک
قصبه ده کی مخدرات و صبیانه عجزه بی قلعه دیوارلرینک
ارقه سنده وقازاماتلرده رلشدیره رک امر محافظه و صیانتلرینه
فوق الحد اعتنا ایلشیدی. مخدرات اراسنده کندی زوجیه سی
موجود ایدی. اوچنجی آیک نهایتنده ارزاق و جیخانه
توکنمکه باشلادی. چولق چو جق اراسنده ده هر درلو
محرومیت و سفالتدن طولایی مستولی بر خسته ک ظهور

ایلدی. هر کون وقوعبولان تلفات ووفیاتک مناظر فجیعهسی
آچاق، صوسزلق، اسباب مدافعهدن محرومیت کی مصائب
ایجابنده دیشلریله طرناقلریله دشمنه قارشى مدافعهی و صوک
قطره قانلرینی بوصولله دوکمهکه کوزه آلدیرمش اولان
ابراهیم بک ایله محصورینک یواش یواش قوای معنویه
ومادیه لرینه بضعف ایراث اتمکله باشلامشیدی. ایشته
بوصره ده قره طاغلیلر محصورینک احوالنه مطلع اولدینیی
حاله مجرد کندیلرینک ده بولدقاری مشکل وضعیتدن
مایوس اوله رق بار محصورینه مقدا نقشبیکده کی شرائط
تسلیمیهی تکلیف ایتدیلر. یعنی بارده کی امرا وضابطان
واهالی و افراد اسیر حرب اولیه رق سلاحاری یدلرنده
وايستدکاری اشیا برابرلرنده اوله رق دیله دکاری جهت
کیتلرینه مآذونیت ویریلیوردی. بوتکلیفی قبولدن بشقه
چاره قالدینیی تحقق اتمکله قائم مقام ابراهیم بک ایله ارقادا
شلری ضابطان و افراد و اهالی قانجلیری و سلاحاریله
قلعه دن طشره یه چیقوب کیدرلرکن بالذات پرنس (شمدیکی
قرال) وارکان امارت باشده اولدقاری حالده صفتسته سلام
وا احترام اولان قره طاغلیلره قارشى محصورین سلام ویریرکن
قره طاغلیلر ده حورا اوازه لرینی سمایه رفع ایدرلردی.
ابراهیم بکک (بار) ده خانه سی و هراشیا سی یاغش برچوپنی
قالماش اولدیغندن بومدهش رسم کچید ائساننده برابرنده

وقاپۇتى آلتىندە اولەرق پۇرىيان زۇجەسنىك شۇخالى
پرنس كورونجە ابراهيم بىكە طوغرى كەرك ارەسنىدەكى
(استروقا) تىمىيە اولنان مانطوسنى مومى الپايە تىقىم
وقىولنى رجا ايدى . مدافىنىك برطاقى اشقودرە يە بر
طاقىدە (اولكون) ە كىتىدىلر .
قرە طاغ پرنسى ۱۲۹۹ سنىسنىدە ايلك دىفە
اولەرق استامبولە كىدىكىندە عاجزلىرى مەيت پادشاهىدە
بىكباشى ياور ايدىم . مشارالە مەماندار تەيىن قىلىنمىدىم .
كىندوسىلە مصاحبت اشاسنىدە بو (بار) قىصبەسى مدافىنى
قەرمانارىنىك وباخصوص قائمقام ابراهيم بىكە شىجاعت
وجلادىلرىنى فوق العادە رىسورنىدە تىسور و تىقىر ايدىردى .
هله زۇج و زۇجەك اوقانلى مەيدانە لوندانە حرىكتارىنى
شاعرانە برلسانلە بىان ايدىر . واتىك تائىر دو كرى .

(قول اغاسى حسين اغا)

بالادە بىيان اولدىنى و جەهلە (قاراقول) خانى
پىشكاهنىدە اخذ موضع ايدىن اوچ طا بوردن مرتبە مفرزەنىك
مرىزىدە بولمىش اولان اوچ بلوكك قوماندانى صول
قول اغاسى كوزد حسين اغا ايدى . بو قەرمان ضابط بلو .

كارينك يزلشمش اولدقلرى استحكام اوزرنده كيجه وقتي
اياقده برالنده قلنج برالنده ره لوهري بولنديني حالده
(چوققلر! كوزلركز ايلروده دشمنه قارشى اولسون
صاقين ارقهيه باقينكز . كوره چككز قلنجمله طباغچه مدر .
اللهي پيغمبري خاطر دن چيقارميك دشمنه شدتله مقابله
ايدك ا) نطقيله عسكرى تشجيع ايدبوردي . بوكيجه
محاربه سي اقسام ساعت بردن صباحه قارشى اون بره قدر
بلا انقطاع دوام ايتدي . موسم تشرين ثاني ايدى . بواوج
بلوك هم جهنهدن وهم ضاغجناحده رجعت ايتمش اولان
طابورك تخليه ايتمش اولدني حواله لي برته دن دشمنك
شدتلي آتشارينه معروض ايدى . قره طاغليلر برقاچ دفعه
هجومله استحكامه كيرمش ايكن حسين اغانك قهرمانلغى
عسكرك شجاعت خارق العاده سي سايه سنده سونكي قوتيله
هردفعه دشمن استحكامدن طرد اولندي . بوهجوملرده
قره طاغليلك قوتى اوج بيكي متجاوز وعلى روايه پرنس
نيقولاده برابردى . حسين اغا بر اژدر ضابطان ونفرا تمز
برر ارسلان كسيلمشيدى .

صباحه قارشى قره طاغليلر مقهور آ نابديد اولديلر .
بومحاربه ده بر يوز باشى و بر ملازم و تيمش نفر من شهيد
اولمشيدى . خيلوجه ده ياره لي واردى . قره طاغليلر كيا لكون

استحکام اوکنده یدی یوز مقتوللری واردی . حسین اها
صول قولندن و بجاغندن آغیرجه و بلندن خفیفجه الحاصل
اوج یرندن یاره لی اولدینی حالده کیمسه یه سررشته و یرمیه رک
صباحه قدر قومانداسنه و ترتیباته دوام ایلدی . ایرتسی
کونی خسته خانه یه کیتمه کنزل ایتیه رک یاره لری موقع
حریده صاردی و بلوکارینک باشندن آیرلدی .
ایشته بو قهرمان اوکیجه کی ثباتیه و بر آووج قهرمان
معتیله قوجه اشقودره ولایتی دشمنک استیلا سندن
قورناردی .

بو اوج بلوکار محیر عقول مدافعه سی ایشیدن اشقودره
شهرنده کی دول معظمه قونس اوسلری موقع جنکه کلوب
افراد می و حسین اغایی زیارت و تقدیرات فوق العاده لری
بیان ایلدیلر . بوجه مشروح اوج بلوکار منسوب اولدینی
النتیجی الایک اوچنچی طابورینک سنجاغنه ایکنجی
رتبه دن بر نشان ویرلدی . حسین اغاده صاغ قول اغایی
اولدی . دیگر ضابطان و افرادده ، رتبه ، نشان ، مدالیه ، ایله
تأطیف اولندیلر .

۱۲۹۹ سنه سی ایولنده یعنی شو محاربه نک وقوعندن
تقریباً بش بقی سنه صوکره قره طاغ پرنسیله برابر
استانبولدن چتینه یه عودت ایلدی .
اورانده اشقودره ده بولنان و اوصره ده مالیسورلرک

عصباتی يك بارلاق بر صورتده تسکین ایتمش اولان عساکره
سلام شاهانه تبلیغ ایلک اوزره. باراده سنیه اشقودره یه
عزیمت ایتشیدیم. سلام پاشاهی تباغنه مأمور بر یاوره
(عاجز لرینه) مراسم استقبالیه ایفا مقصدیله اشقودره
کولی اسکله سنه ارکان عسکریه و ملکیه و بر طابور عسکر ،
و بیکار له اهالی کلشیدی. عاجز لری اسکله یه چیقوب والی
مشیر مرحوم مصطفی عاصم پاشا و ساثر رجال و مأمورین
ایله سلاملاشدقدن صوکره اشقودره شهرینه عزیمت اولندی.
بوصرمده و غلبه لک ایچنده اوز اقلده بوز عبادن بر جاکت
کیمش مخزون بر حالده دوروب جمله منری تماشاییدن
حسین اغانی کوردم. در عقب ارا به دن اسهرک کندوسنه
تقریبه معاقه و مصافحه دن صوکره مأموریتنی سؤال ایلدم.
ذخیره انباری مدیر بنده بولنیورم دیدی .
مزیت و اقتداری بر کرداب مجهولیت ایچنده قالمش
اولان شو و قهرمانک حالندن مکدر اوله رق اغلادم اوده.
کوز یاشاریله مقابله ایلدی . اوراده کی عالمک موجب حیرتی
اولان شو ملاقاتک و کوز یاشار منک اسبابی سؤال ایدن
مشیر مشارالیه حسین اغانک قهرمانلغنی تفصیل و بوکون
اشقودره ده حکومت عثمانیه نك موجودیتی حسین اغانک
همت و شجاعتنه مدیون بولندیغنی علاوه بیان ایلدم مصطفی
پاشا فوق العاده متحسس اوله رق در حال حسین اغانک

خدمات مبروره سنی و حال و شایسته مابین هابونه باتلغراف
عرض و تصویر و ترفیعی استرحام ایتمشدی عاجز لریده بونی
تأییداً کذا باش کتابته بر تلغراف کشیده ایلشیدیم ایتسی
کونی حسین اغا بیکیاشی اولدی .

قره طاغ افراد حدودیه سندن

ابراهیم چاوش ، اونباشی راهو

۱۲۹۳ محاربه سندن اول قره طاغ امارتیه دولت
عثمانیه آره سنده کی حدودک بر قسمتی تشکیل ایدن (بودغو
زیجه) نك شمال شرقی سنده جزیران ایدن (زه تا) نهرینک
صاغ ساخننده ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ نومرولو حدود قله لری
واردی . بونارک محافظاری توشقا آرن اوود دل اورلرندن
مرتب ایکی حدود بلوکی ایدی . بو قله لرک هر بر لرینه
محافظ اوله رق انجق اون بش بکرمی نفر اصابت ایتمشیدی .
بو قله لر اسکی یل دکرمانلری شکل و طرزنده بنا
اولمشاردی که طوپ مر میانه قارشى مقاومتلری هیچ ایدی
قره طاغلیلر بو قله لره هیچوم ایتمکی هیچ بروقت کوزه
کسیدیره مامشاردی چونکه محافظلرینک قهرمانلقلاری
سینه لر دبری مجربلری ایدی . اثنای محاربه ده قره طاغلیلر
بر نومرولو قله نك قارشیدنده و تقریباً بیک بشیوز مترو
مسافه ده بولنان (پییر) ناحیه سی جبالرنده ایکی طوپ

تعبیه ایده رک مذکور قله بی بومباردمانله بش اون ساعت طرفنده تخریب ایندیله .

قله مرتبائی اولان ابراهیم چاوش و اونباشی رامو ونفرت قله نك کیروسنده مناسب بر نقطه ده یکیدن وطاشدن یامیش اولدقلری بر سپر آرقه سنده یرلشهرک موقعا رینی محافظه ایندیله فقط قله لرینی تخریبیدن طولانی قره طاغلیدن بر انتقام آلمینجه ناموس ملی وعسکر یلرینی لکه دار عد ایدیبورلردی بنا برین چاوش و اونباشی و بر قاج نفر کیجه وقتی بردون بر کوملک ایله و باشارینه بعض مواد اشعالبه باچاورا و کبریت وسائر قویاراق (زه تا) نهره کیردیله . یوزه یوزه قارشى یاقایه کچدیله اورالری قاریش قاریش بیلدکلرندن کیجه نك قرا کلمندن بالاستفاده سالف البیان طویلرک بولندقلری طاعنک اتکنده اوفاق برقریه به تقریبه اوتلره وصمانقلره آتش ویره رک کوبی احراق ایندیله . ورسپر سریع ایله عودت ایده رک نهره آتدیله کندیلری تعقیب ایدن بش اون قره طاغلینک الیرندن قورتدیله ایسه ده نهره بولندقلری صروده اورمالق اغارمغه باشلا یجه دشمن بولنرک وجودلرینی فرق ایده رک اوزرلرینه آتش ایتمکده ایدی . مع مافیله بش آلتی ساعت قدر نهرک ایچنده قارا باتاق کبی بانا ، چیقا ، تخلیص نفسه موفق اولدیله ومظفر آومتقماً سیرلرینه عودت ایندیله . (صوك)

فاتی برغرشیدرو